

ԱՐՕՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

Տ. ՍՈՒՇԵՂ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԲԱԲԱՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
ՊԱՏԱՎՈՐԻ ԿԻՐԱԿԻՆ ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ
(26 մարտի, 2017 թ.)

Յանուն Հոր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

«Պարտ է յամենայն ժամ
կալ յաղօթն եւ մի ձանձրանալ»
(Ղուկ. ԺԸ. 1):

Սիրելի՛ հավատացյալ հայորդիներ,

Համայն քրիստոնյա աշխարհն արդեն շաբաթներ է, ինչ ոտք է դրել ապաշխարութեան ճանապարհին: Հոգեւոր ինքնութեան եւ ինքնագիտակցութեան վերարժեւորման երկար թվացող Մեծ պահքի այս ուխտագնացութիւնը մեզ առաջնորդեց՝ կայանելու հույսի եւ աղոթքի հանգրվանում. հարցադրումներով լի մի շրջան, երբ «ինչու»-ներն ավելի շատ են, քան «որովհետեւ»-ները:

Դժվարին էր ճանապարհը՝ վերապրումներով լի. դրախտ, արտաքսում, անառակ կյանք եւ զղջում: Միջընտանեկան հարաբերութիւնների վերլուծութեամբ զգացինք Սիրող Հայր Աստծո ներողամտութիւնը: Միջանձնային հարաբերութիւնների քննութեամբ ընկալեցինք սթափվող եւ նորոգվող մարդու հոգեբանութիւնը: Իսկ հիմա՞: Հիմա անձանձրույթ համառութեան եւ արատավոր եասսիրութեան ու անտարբերութեան մենամա՛րտն է, որ ավարտվեց հարատեւ աղոթքի, հավատի եւ համբերութեան արդար հաղթանակով:

Ազդու է մարդկային իրականութիւնից բերված պատումը եւ խորհրդածութեան առիթ ընծայող : Այրի մի կին կար, մենակ, անօգնական, չունեւ ո՛չ դրամ, ո՛չ էլ ազդեցիկ ծանոթներ, որ աշխարհին հատուկ միջոցներով հասներ արդարադատութեան: Նրա միակ զենքը հավատքն

էր, համառությունը և չվհատվելու անսահման կարողությունը: Եվ կար մի դատավոր՝ ընչաքաղց և ազահ, իր իսկ վկայությամբ «եւ յԱստուծոյ ոչ երկնչիմ, եւ ի մարդկանէ ոչ ամաչեմ»: Թվացյալ անկաշառություն, մարդկային անբարոյականության և աստվածամերժության բացահայտ խոստովանություն, քանզի Աստուծոց չի երկյուղում միայն նա, ով չի հավատում Նրա գոյությանը, իսկ մարդկանցից չի ամաչում նա, ում համար արժեքը ոչ թե մարդն է, այլ նրա բերած օգուտը: Ահա թե ումից էր արդար դատ ակնկալում այրին: Հայտնի չեն մանրամասները, թերևս կարելու էլ չեն: Արդա՞ր էր խնդրանքը կամ իրավացի՞ էր մերժումը՝ լուում է առակախոսը:

Հետաքրքրական է առակի բարույթը. «Իսկ Աստված արդարություն, վրեժխնդրություն չի՞ անի իր այն ծառաներին, որոնք գիշեր և ցերեկ աղաղակում են. և նրանց հանդեպ միայն համբերատա՞ր կլինի: Այո՛, ասում եմ ձեզ, նրանց իսկույն արդարություն կանի...» (Ղուկ. ԺԸ. 7-8):

Վերիմաստավորելով մարդկային կյանքից վերցրած կենցաղային պարզ օրինակը և այն փոխաբերական իմաստով հարաբերակցելով մարդու բանականության, մտքի ու ոգու դատ ու դատաստանի իրականության հետ՝ Քրիստոս այս առակում ընդգծում է հակադարձությունը Աստծո և անիրավ դատավորի միջև: Եթե դատավորը որոշում է այրու խնդրանքը լսել եասսիրությունից դրդված, որպեսզի ազատվի կնոջը լսելու տառապանքից, ապա Աստված այդ անում է անսահման մարդասիրությունից, որպեսզի պարզևի իրենից խնդրվածը:

Այլ խոսքով, սիրելի՛ հավատացյալներ, Տերը մեզ վստահեցնում, խրատում և հորդորում է՝ առանց վհատվելու հանապազ աղոթել և համբերությամբ սպասել Աստծո արդարությանը, Նրա արդար դատին, քանզի ինչպես սաղմոսում է Դավիթը, «Արդարություն է անում Տերը, և իրավունք բոլոր զրկյալներին» (Սաղմ. ԺԳ. 6) կամ նաև ասվում է. «Նախանձուր և վրեժխնդիր Աստված է Տերը և բարկության փեր, վրեժ առնող է Տերը Իր ոսկաններից» (Նաում Ա. 2):

Աստվածային արդարություն և արդարադատություն: Պարզ, սակայն ընդգրկուն հասկացություններ, որոնց վերաբերյալ մտածումները, վստահաբար, մտահոգում են մեզանից յուրաքանչյուրին՝ անկախ հասարակության մեջ մեր զբաղեցրած դիրքից, տարիքից և սեռից: Կյանքում բոլորս էլ երբեմն ստիպված ենք «դատավոր» լինել, գնահատել իրավիճակը, որոշել՝ ով է արդար, ով՝ մեղավոր: Դյուրին գործ չէ, և նման դեպքերում բոլորս էլ նեղն ենք ընկնում: Զուսահատվենք հանկարծ,

չկրկնենք դատավորի պես. «եւ յԱստուծոյ ոչ երկնչիմ, եւ ի մարդկանէ ոչ ամաչեմ» (Ղուկ. ԺԸ. 4):

Քիչ չեն դեպքերը, երբ մենք ենք բողոքում անարդարությունից ու անարդարադատությունից, առանց անդրադառնալու, սակայն, այդ մեծ արժեքների պահպանություն մեջ ունեցած մեր գործուն մասնակցությունը: Մինչ հարցնում ենք՝ «Ո՞ր ես Աստված, ինչու՞ չես արձագանքում մեզ», մինչ խնդրում ենք. «Ով Տեր՝ վրեժխնդրություն Աստված...», հայտնվի՛ր, բարձրացի՛ր, ով երկրի Դատավոր, հատուցում տուր ամբարտավաններին» (Սաղմ ՂԴ. 1-2), անդրադառնալու ու հարցնելու. «Իսկ մենք արդա՞ր ենք, մեր գործերն արդա՞ր են: Մեր խնդրանքը, մեր պահանջը արդա՞ր, տեղի՞ն և ժամանակի՞ն է»:

Իրավ: Երբեմն թվում է, թե՛ Աստված չի լսում մեր աղոթքը և կարծես ուշանում է մեզ պատասխանելիս: Վերցնո՛ւմ է սիրելիին, անկարելին կարելի չի՛ դարձնում: Կարծես թե՛ Նա չի իրականացնում մեր խնդրանքները, և չենք ունենում այն, ինչ երազում ենք: Մինչդեռ մոռանում ենք մեզ հարցնել. «Իսկ մենք կատարո՞ւմ ենք Աստծո պատվիրաններն ու հորդորները: Մենք արդյոք չե՞նք հապաղում և ուշացնում մեր արդար արարքներն ու գործերը: Արդարացի՞ են արդյոք մեր պահանջները, մեր խնդրանքներն ու բողոքները «հապաղող» Աստծուն, երբ մե՛նք չենք կատարում Նրա պատվիրանները»: Աստված հազարամյակներ սպասեց, որ պեսգի Իր արքայությունը հաստատվի երկրի վրա:

Այո՛, Աստված, ինչպես սիրող և իմաստուն ծնող, կարող է հապաղել մեր հավատքը գոտեպնդելու համար, քանզի հաճախ ժամանակը չէ, և պատրաստ չենք ստանալու, վերցնելու, քանզի եթե կորցնենք, ցավն ու հուսահատությունն ավելի մեծ են լինելու: «Աստված ներող է և ողորմությամբ հարուստ» (Սաղմ. 99. 5), բայց չի հանդուրժի հուսահատի ինքնասպանությունը: Թող չթվա, թե մենք լսելի չենք Աստծուն: Նա լսում է բոլորին՝ համբերությամբ, անձանձրույթ, «բոլորով սրտիւ» և անկեղծությամբ: Պետք չէ նաև մտածել, թե մենք մեր անդադար աղոթքներով կարող ենք անհանգստացնել Աստծուն: Ընդհակառակը, «պարտ է յամենայն ժամ կալ... յաղօթս եւ մի՛ ձանձրանալ», ոչ միայն ուղղել «ի խորոց սրտից խոսք ընդ Աստուծոյ», այլև կատարել գործեր «ի փառս Աստուծոյ»:

Որքան էլ զարմանալի է, աշխարհը շատ չի սիրում արդարություն, և արդարի համար դժվար է ապրել: «Շատ են արդարի նեղությունները», - ասում է Սաղմոսեբզուն, սակայն, շտապում է սփռփել. «բայց Տերն

այդ ամենից փրկում է նրան» (Սաղմ. ԼԴ. 19): Ուստի, փորձություններով լեցուն այս աշխարհի մեջ համբերող և համբերատար, ինչու է, նաև մի քիչ համառ պետք է լինենք, որպեսզի Տիրոջ խոսքի համաձայն՝ «համբերությամբ փրկենք մեր հոգիները» (Հմմտ. Ղուկ. ԻԱ. 19): Մեր աղոթքները պիտի լինեն մնայուն, լցված հույսով, հավատով և այն համոզումով, որ մեր ձայնը անպայման տեղ է հասնելու: «Հորի համբերությունը լսել եք, և Տիրոջ՝ նրա համար արած վախճանը տեսաք, որ Տերը բազմագույն է եւ ողորմած», - հիշեցնում է Հակոբոս առաքյալը (Հակ. Ե. 11): Համբերություն չունեցող մարդը չի կարողանում դիմանալ փորձություններին, տկարանում է հավատքի մեջ և հուսահատվում: Առանց հավատքի, առանց համբերության չենք կարող ժառանգել Քրիստոսի թագավորությունը: Ինչպես այրի կինը համբերությամբ շահեց իր դատը, այնպես էլ մենք համբերությամբ կարող ենք մեր փրկության դատը շահել, որովհետև «Ո համբերեսցէ իսպառ՝ նա կեցցէ» (Մատթ. Ժ. 22):

Եկե՛ք մեր արդարության պահանջատերը լինենք, Հակոբի նման կախվենք Տիրոջ փեշերից, «մինչև որ օրհնի» (Հմմտ. Ծննդ. ԼԲ. 26) ու վերհիշենք. եթե այրի կնոջ համառությունը կոտրեց անիրավ դատավորի քարացած խիղճը և ստիպեց նրան անդրադառնալ խնդրանքին, ապա ինչպես կարող ենք մտածել, որ Արդար Դատավորը՝ Ամենակարող Աստված, չի իրականացնելու խնդրանքները նրանց, ովքեր ամեն օր դիմում են «Եղիցին կամք Քո»:

Այս օրերին, սիրելի՛ հավատացյալներ, մի կողմ դնենք մեր դատը: Մեր խնդրանքները, մեր համառությունը թող կարոտյալի և մերձավորի բարօրությանն ուղղվեն, հիվանդաց առողջության և ննջեցելոց արքայության մեր աղոթքը թող փափկացնի Ողորմած Աստծուն, երկրին հայոց, աշխարհին համայն անդորրության մաղթանքով Երկնավոր Տիրոջ խաղաղությունը անդադար հայցենք: Զինվորին հայոց բազկին զորություն և անսասանություն մաղթենք:

«Իսկ մեզ համա՞ր», - պիտի հարցնենք:

Մարդու, ի մասնավորի մեղավոր մարդու զգացական աշխարհը հարուստ է: Սրտից ելած մի խոսք, ապաշխարության մի կաթիլ արտասուք, մեղավորության գիտակցություն և այդ մեղքից Տիրոջ օգնությամբ ազատվելու անսահման ցանկություն... ահա թե ինչ է ուզում մեզանից Աստված: Խնդրենք, որ աղոթելու շնորհ տրվի մեզ և քաջություն՝ ըմբռնելու, որ զղջումը ապրումն է հոգեպես աճող անհատի, ով գիտակցում է սեփական վարքի, գործողությունների և կենսակերպի անարժանություն-

նը, որի հետևանքները կարող են լինել անկումներն ու դժբախտությունները: Անկեղծ լինենք ինքներս մեզ և Աստծո հետ ու կրկենք Սուրբ Գրիգոր Նարեկացու հոգեպարար աղոթքը.

Արդարև լսեցիր դու, բարեգործ, անսացիր, թագավոր,
 Ունկնդրեցիր, կյանք և Հոյս, ի միտ առար, երկնավոր,
 Հարգեցիր, Հզոր, նկատեցիր, ծածկագետ,
 Տեսար, ինամակա՛լ, կարեկցեցիր, անպատճա՛հ:
 Կատարեցիր իսկապես բաղձանքն աղաչողների:
 Ուստի, ողորմած, մարդասեր, օրհնյալ,
 Քո կենդանատու կամքով թող որ միշտ
 բարեբախտ լինի Հոգիս մեղավոր,
 Գովա՛լ երկայնամիտ, քեզ վայել է
 փառք Հավիտյանս. ամեն:

